

ЈКП "Градски водовод" Прокупље

Јавно комунално предузеће
Градски водовод
Број 3803
06. 09. 20 24 год.
Прокупље

ПРАВИЛНИК

О БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉУ НА РАДУ

август 2024. Године

На основу Закона о безбедности и здрављу на раду Републике Србије ("Сл.гласник РС" бр. 35/23) директор ЈКП"Градски водовод" Прокупље, дана 05.08.2024. год. доноси

ПРАВИЛНИК

О БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉУ НА РАДУ

ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Запослени остварују безбедност и здравље на раду у складу са Законом о безбедности и здрављу на раду, ЈКП"Градски водовод" Прокупље, уговором о раду и овим Правилником на свим радним местима и технолошким процесима.

Члан 2.

Безбедност и здравље на раду је саставни део организације рада и радног процеса и обухвата мере и средства за обезбеђивање таквих услова на раду којима се, у највећој могућој мери, смањују повреде на раду, професионалне болести и болести у вези са радом у циљу остваривања физичког, психичког и социјалног благостања запослених.

Члан 3.

Организација технолошког процеса мора бити таква да сваки запослени може да ради без опасности по своје здравље и живот, као и живот и здравље осталих запослених.

Члан 4.

Право на безбедност и здравље на раду имају:

- лица која су у радном односу и лица ангажована ван радног односа;
- лице које се samozapošљава;
- ученици и студенти који се, у складу са законом, налазе на обавезном производном раду, професионалној пракси или практичној настави или учењу кроз рад у систему дуалног образовања;
- лица која, у складу са законом, обављају волонтирање;
- лица која, у складу са законом, обављају привремене и повремене послове преко омладинске, односно студентске задруге;

- лица која су упућена на додатно образовање и обуку по упуту носиоца послова запошљавања;
- лица која учествују у организованим јавним радовима од општег значаја;
- лица која се налазе на издржавању казне затвора док раде у привредној јединици завода за издржавање казне затвора (радионица, радилиште и сл.) и на другом месту рада;
- лица која код послодавца обављају рад у складу са посебним законима;
- лица која се затекну у радној средини, ако је о њиховом присуству упознат послодавац.

Члан 5.

Овим Правилником регулишу се следеће одредбе:

- Обавезе и одговорности послодавца
- Права, обавезе и одговорности запослених
- Радна места са повећаним ризиком
- Организовање послова безбедности и здравља на раду
- Лице задужено за обављање послова безбедности и здравља на раду
- Периодични прегледи, провере и испитивања
- Посебна заштита жена, омладине и особа са инвалидитетом
- Обука запослених за безбедан рад
- Лична заштитна опрема
- Обавезе према инспекцији рада
- Прописане евиденције
- Прва помоћ
- Случајеви и начин провере запослених под утицајем алкохола или других средстава зависности
- Опште и посебне мере безбедности и здравља на раду
- Прелазне и завршне одредбе.

ОБАВЕЗЕ И ОДГОВОРНОСТИ ПОСЛОДАВЦА

Члан 6.

Послодавац је дужан да најмање 8 дана пре почетка свога рада, рада одвојене јединице и свакој промени технолошког поступка који условљава промену услова рада, извести надлежну инспекцију рада.

Члан 7.

Од правног лица које израђује техничку документацију, при изградњи нових или реконструкцији постојећих објеката, захтевати израду Прилога о безбедности и здрављу на раду и заштити животне средине.

Члан 8.

При набавци опреме за рад на механизован погон обезбедити од произвођача:

1. Упутство за употребу и безбедан рад;
2. Упутство за одржавање са прописаним роковима прегледа;
3. Прописану јавну исправу и

4. Извештај о резултатима испитивања опреме за рад којим се доказује да су примењене мере безбедности и здравља на раду и да је опрема безбедна за рад.

Послодавац је дужан да обезбеди превод документације из става 1 овог члана на језик који запослени разуме.

Члан 9.

Пре пуштања у рад нових, односно реконструисаних електричних и громобранских инсталација, обезбедити доказе о њиховој исправности, од стране правног лица са одговарајућом лиценцом.

Члан 10.

Послодавац је одговоран је за спровођење свих одредаба Закона и других прописа из области безбедности и здравља на раду, а нарочито је дужан да:

- актом у писаној форми именује саветника, односно сарадника за безбедност и здравље на раду;
- запосленом одреди обављање послова на радном месту и у радној средини на којима су спроведене мере безбедности и здравља на раду;
- обавештава запослене и представнике запослених о опасностима и штетностима које могу да доведу до повреда на раду и оштећења здравља који настају увођењем нових технологија и средстава за рад и да у таквим случајевима донесе одговарајућа упутства за безбедан и здрав рад;
- обучава запослене за безбедан и здрав рад;
- обезбеди запосленима коришћење личне заштитне опреме у складу са актом о процени ризика;
- обезбеди одржавање средстава за рад и личне заштитне опреме у исправном стању и искључи из употребе средства за рад и личну заштитну опрему на којој настану промене због којих постоје ризици за безбедност и здравље запослених;
- ангажује правно лице са лиценцом ради спровођења превентивних и периодичних прегледа и провере опреме за рад и прегледа и испитивања електричних и громобранских инсталација, као и превентивних и периодичних испитивања услова радне средине, односно хемијских, физичких штетности (осим јонизујућих зрачења), микроклиме и осветљености и биолошких штетности;
- обезбеди на основу акта о процени ризика и оцене здравствене установе која обавља делатност медицине рада прописане лекарске прегледе запослених у складу са законом;
- обезбеди пружање прве помоћи, као и да обучи одговарајући број запослених за пружање прве помоћи;
- заустави сваку врсту рада који представља озбиљну, неизбежну и непосредну опасност за живот или здравље запослених.

Члан 11.

Дужности послодавца у смислу повреда на раду су да:

- сваку сваку смртну, колективну или тешку повреду на раду, као и опасну појаву која би могла да угрози безбедност и здравље запослених, одмах, а најкасније у року од 24 х усмено, у писаној форми или електронским путем пријави надлежној инспекцији рада и надлежном органу за унутрашње послове;

- одмах, а најкасније у року од пет радних дана од дана настанка, усмено, у писаној форми или електронским путем пријави надлежној инспекцији рада лаку повреду на раду због које запослени није способан за рад више од три дана;
- доставља извештај о повреди на раду запосленом (повређеном) и организацијама надлежним за здравствено осигурање и Управи за безбедност и здравље на раду;

ПРАВА, ОБАВЕЗЕ И ОДГОВОРНОСТИ ЗАПОСЛЕНИХ

Члан 12.

Запослени има право и обавезу да се пре почетка рада упозна са мерама безбедности и здравља на раду на пословима или на радном месту на које је одређен, као и да се оспособљава за њихово спровођење.

Пре почетка рада запослени је дужан да прегледа своје радно место, укључујући и опрему за рад коју користи, као и личну заштитну опрему и да у случају уочених недостатака обавести послодавца.

Пре напуштања радног места запослени је дужан да радно место и средства за рад остави у таквом стању да не угрожавају друге запослене.

Члан 13.

Запослени су дужни да све послове и радне задатке обављају са пуном пажњом ради заштите свог живота и здравља, као и осталих запослених.

Сви запослени су дужни да се придржавају одредаба овог Правилника.

Члан 14.

Запослени су посебно дужни да:

- правилно рукују опремом за рад са којом су задужени, а према упутству произвођача;
- приликом рада наменски користе припадајућа личну заштитну опрему, да пажљиво рукују њима и одржавају их у исправном стању;
- сваку повреду на раду одмах пријаве послодавцу;
- у случају повреде на раду или какве несреће пружају помоћ другим запосленима и ефективно се укључе у отклањању неповољних последица;
- запаженим недостацима, кваровима или другим појавама које би могле да угрозе безбедност на раду одмах обавесте послодавца;
- се оспособе за сигуран и безбедан рад;
- у току рада не конзумирају алкохол и друга средства зависности;
- се подвргну провери да ли су под утицајем алкохола или других средстава зависности у случају да се таква провера организује.

Члан 15.

Запослени који се не придржава прописаних мера безбедности и здравља на раду, не користи личну заштитну опрему или одбије да поступи по упутствима за безбедан рад чини тежу повреду радне дужности.

Члан 16.

Запослени има право да одбије да ради:

- на пословима и радним задацима на којима му прети непосредна опасност по живот или здравље због тога што нису спроведене прописане мере за безбедност и здравље на радном месту на које је одређен, све док се те мере не обезбеде;
- ако у току обуке за безбедан и здрав рад није упознат са свим врстама ризика и мерама за њихово отклањање, у смислу члана 33. став 2. Закона, на радном месту на које га је послодавац одредио;

наведеним случајевима, запослени може да се писменим захтевом обрати послодавцу ради предузимања мера које по мишљењу запосленог нису спроведене. У случају да послодавцу не поступи по захтеву у року од осам дана од пријема захтева, запослени има право да поднесе захтев за заштиту права инспекцији рада.

Када запослени одбије да ради у наведеним случајевима, а послодавцу сматра да захтев запосленог није оправдан, послодавцу је дужан да одмах обавести инспекцију рада.

За време док се не предузму одговарајуће мере безбедности запослени може бити распоређен на друге послове и радне задатке.

РАДНА МЕСТА СА ПОВЕЋАНИМ РИЗИКОМ

Члан 17.

У циљу отклањања опасности и елиминисања штетности које могу да доведу до повређивања и обољења запослених на одређеним радним местима, овим Правилником се одређују критеријуми за одређивање радних места са посебним условима рада, у зависности од начина рада и неповољних параметара који отежавају рад, услед деловања једног или више елемената негативног утицаја.

За обављање послова на оваквим радним местима, запослени морају да испуњавају посебне услове у погледу здравственог стања, одговарајуће стручне спреме, доба живота и др.

ОРГАНИЗОВАЊЕ ПОСЛОВА БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

Члан 18.

На основу Закона о безбедности и здравља на раду (Сл. гласник РС бр. 35/23) послодавац је дужан да именује лице за обављање послова безбедности и здравља на раду.

ЛИЦЕ ЗАДУЖЕНО ЗА ОБАВЉАЊЕ ПОСЛОВА БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

Члан 19.

Лице задужено за безбедност и здравље на раду дужно је да:

- учествује у спровођењу поступка процене ризика;
- врши контролу примена мера за безбедност и здравље на раду;
- у случају непоштовања прописаних мера из области БЗНР од стране запослених, или по пријави надређених, има права да запосленог који се не придржава прописаних мера безбедности привремено удаљи са радног места;
- свакодневно прати и контролише примену мера за безбедност и здравље код послодавца;
- предлаже мере за отклањање утврђених недостатака и побољшање услова рада;
- даје савете у вези планирања, избора, коришћења и одржавања средстава за рад (машина, уређаја, инсталација, алата и др.) и личне заштитне опреме;
- учествује у организовању превентивних и периодичних прегледа и испитивања опреме за рад, услова радне околине, електричних, громобранских и других инсталација;
- учествује у припреми и спровођењу оспособљавања запослених за безбедан и здрав рад;
- припрема нормативна акта у делу безбедности и здравља на раду;
- учествује у припреми упутства за безбедан рад и контролише њихову примену;
- прати термине периодичних лекарских прегледа и организује претходне и периодичне лекарске прегледе запослених распоређених на радним местима са повећаним ризиком;
- у случају непосредне опасности по живот и здравље запослених, дужан је да забрани рад на радном месту или употребу средстава за рад и о томе обавести послодавца;
- прати стање у вези са повредама на раду и учествује у утврђивању њихових узрока и припрема извештаје са предлозима мера за њихово отклањање;
- сарађује и координира рад са службом превентивне медицине (медицине рада) по свим питањима у области безбедности и здравља запослених на раду;
- сарађује са овлашћеним стручним организацијама за пружање услуга из области безбедности и здравља на раду;
- сарађује са надлежном инспекцијом рада;
- води евиденције у области безбедности и здравља на раду код послодавца;
- обавести послодавца о свим недостацима утврђеним при контроли примене мера безбедности и здравља на раду;
- стара се о спровођењу мера наложених решењем инспектора рада и извештава инспектора о његовом извршењу, у прописаном року одређеном за отклањање недостатака;
- извештава послодавца о извршењу мера наложених решењем инспектора рада;
- чува евиденције о оспособљавању радника за безбедан рад, повредама на раду, периодичним прегледима и испитивањима и другу прописану евиденцију.

ПЕРИОДИЧНИ ПРЕГЛЕДИ И ИСПИТИВАЊА

Члан 20.

Сва средства и опрема за рад мора се одржавати у исправном стању.

Члан 21.

Редовним прегледом проверава се исправност опреме за рад, а нарочито:

- начин смештаја опреме за рад;
- постојање натписа, упозорења и упутства за безбедан рад;
- исправност електричне опреме и заштита од електричне струје (уземљење, нуловање и др.);
- преглед уређаја за укључивање, искључивање и управљање;
- постојање и исправност заштитних направа, уређаја и блокада;
- исправност контролних инструмената, сигналних, мерних и регулационих уређаја;
- тачност ознака и
- уређеност радног места.

Члан 22.

Опрема за рад, електричне инсталације прегледају се:

- дневно - дневни преглед;
- месечно - месечни преглед;
- на период од три године - периодични преглед;
- после реконструкције, хаварије, премештања на друго место, ремонта и по потреби - ванредни преглед.

Члан 23.

Дневне, недељне и месечне прегледе опреме за рад врши лице које рукује њима и обавезно пре употребе, односно пуштања у рад.

Периодичне прегледе и прегледе после реконструкције, хаварије, премештање на друго место рада, обавља овлашћена установа са Лиценцом за обављање послова прегледа и провере опреме за рад.

Члан 24.

Периодичном испитивању микроклиме подвргавају се радне просторије ради утврђивања да ли се температура, влажност ваздуха и брзина струјања ваздуха налазе у границама одређеним важећим прописима.

Испитивање микроклиме врши се на радним местима и радној околини у којој се обавља процес рада, односно у којој се запослени крећу, или задржавају дуже од два сата у току радне смене

Испитивање микроклиме врши се превентивно у року од шест месеци од дана почетка рада објекта, односно промене технолошког процеса, реконструкције објекта и периодично у року

од три године од претходног испитивања а за радна места са повећаним ризиком најкасније у року од две године од дана претходног испитивања.

Испитивање микроклиме врши се посебно за летњи, а посебно за зимски период.

Испитивање микроклиме врши се од стране правног лица са лиценцом.

Члан 25.

Периодично испитивање осветљености врши се у свим радним и помоћним просторијама и на свим радним местима.

Испитивање осветљености врши се од стране правног лица са лиценцом, најкасније у року од шест месеци од почетка рада објекта, односно у року од три године од претходног испитивања.

ПОСЕБНА ЗАШТИТА ЖЕНА, ОМЛАДИНЕ И ОСОБА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ

Члан 26.

Посебна заштита се односи на младе који су у радном односу код послодавца, као и на младе који по било ком основу обављају рад код послодавца. Млади, јесте свако лице старости од најмање 15 година, а највише 18 година.

Члан 27.

Забрањено је да се радно ангажују млади на радном месту у радној околини на којима се обавља рад:

- који је објективно изнад њихових физичких или психолошких способности;
- који укључује штетно излагање опасним материјама које су отровне, карциногене, изазивају наследна генетска оштећења или оштећују плод или на било који начин хронично утичу на људски развој;
- који укључује штетно излагање зрачењу;
- који укључује ризик од повреда за које се може претпоставити да их млади не могу препознати или избећи због своје недовољне пажње коју посвећују безбедности или недостатка искуства или оспособљености;
- у којем постоји ризик за здравље због екстремне хладноће или врућине или буке или вибрација.

Запослени старости од 18-21 год. могу да раде на пословима из претходног става на основу налаза надлежног здравственог органа којим се утврђује да такав рад није штетан за његово здравље.

Члан 28.

Послодавац је дужан да испуни примену мера за безбедан и здрав рад са циљем спречавања, отклањања и смањења на најмању могућу меру ризика по безбедност и здравље запослене жене за време трудноће, породиље и запослене која доји дете.

Запослена жена за време трудноће, као и запослена жена која доји дете не сме радити на радном месту за које је проценом ризика утврђен ризик по безбедност или здравље од излагања штетностима и присутним радним условима.

Запосленом са утврђеним инваилдитетом послодавац је дужан да обезбеди обављање послова према преосталој радној способности.

ОБУКА ЗАПОСЛЕНИХ ЗА БЕЗБЕДАН РАД

Члан 29.

Сваки запослени мора да буде обучен за безбедан рад, заштићен од повређивања и здравствених оштећења и теоријски и практично оспособљен за рад на одређеном радном месту.

Обука запослених за безбедан и здрав рад врши се код заснивања радног односа, односно другог радног ангажовања, код премештаја на друге послове, приликом увођења нове технологије или нових средстава за рад или промене опреме за рад, као и код промене процеса рада који може проузроковати промену мера за безбедан и здрав рад.

Ако запослени истовремено обавља послове на два или више радна места обука се врши за безбедан и здрав рад на сваком од радних места.

У току обуке запослени се упознаје са свим врстама ризика на радном месту на које је распоређен, као и са конкретним мерама за безбедност и здравље на раду.

Послодавац обезбеђује обуку у току радног времена, а трошкови обуке не могу бити на терет запосленог.

Обука за безбедан и здрав рад запосленог мора да буде прилагођена специфичностима његовог радног места и спроводи се по програму, чији садржај послодавац мора, када је то потребно, да обнавља и мења.

Члан 30.

Обука запослених за безбедан и здрав рад обавља се кроз општи и посебан део (теоријски) и практично, у складу са програмом обуке за безбедан и здрав рад који доноси послодавац.

Провера теоријске и практичне обучености запосленог за безбедан и здрав рад обавља се на радном месту.

Периодичне провере обучености за безбедан и здрав рад запосленог који ради на радном месту са повећаним ризиком врше се најкасније у року од једне године од дана претходне провере, а на осталим радним местима најкасније у року од три године од дана претходне провере.

Обука за безбедан и здрав рад обавља се на језику који запослени разуме и прилагођава се могућностима и способностима особама са инвалидитетом.

ЛИЧНА ЗАШТИТНА ОПРЕМА

Члан 31.

Запосленима који су изложени разним штетностима и опасностима при раду, у циљу заштите живота и здравља додељује се на коришћење лична заштитна опрема, ако се деловање опасности и штетности не може другим начином отклонити и спречити.

Потреба примене личне заштитне опреме на појединим радним местима утврђује се на основу опажања и анализе извора опасности у складу са постојећим прописима и стандардима.

Члан 32.

Лична заштитна опрема прописана је Актом о процени ризика на радном месту и у радној околини.

ОБАВЕЗЕ ПОСЛОДАВЦА ПРЕМА ИНСПЕКЦИЈИ РАДА

Члан 33.

Ради извршавања законских обавеза и омогућавања рада инспекције рада послодавац је дужан да омогући инспекцији рада несметан преглед средстава за рад. Прегледу и надзору инспекције рада обавезно присуствује представник послодавца.

Послодавац је дужан да инспекцији рада даје обавештења и ставља на увид документацију и податке потребне за вршење надзора о придржавању прописа из области безбедности и здравља на раду.

У случају да инспектор рада констатује неправилности у спровођењу мера безбедности и здравља и наложи да се исте отклоне у одговарајућем року, послодавац је дужан да то и роведе.

О отклањању недостатака послодавац је дужан да обавести инспекцију рада у наложеном року. Такође је дужан да обавести инспекцију рада о смртној, колективној и тешкој повреди на раду најкасније у року од 24 часа, као и о повреди због које запослени одсуствује са посла дуже од три дана најкасније у року од 5 радних дана.

ПРОПИСАНЕ ЕВИДЕНЦИЈЕ

Члан 34.

Послодавац или именовано лице за безбедност и здравље на раду су дужни да воде евиденције о:

- радним местима са повећаним ризиком, запосленима који обављају послове на радним местима са повећаним ризиком и лекарским прегледима запослених који обављају те послове;

- повредама на раду и професионалним болестима;
- запосленима обученим за безбедан и здрав рад и правилно коришћење личне заштитне опреме;
- запосленима изложеним биолошким штетностима групе 3 и/или групе 4;
- запосленима који су изложени карциногенима или мутагенима, хемијским материјама и азбесту, као и о здравственом стању и изложености;
- извештају о примени мера за безбедност и здравље на раду за делатности из члана 48. овог закона;
- извршеним прегледима и проверама опреме за рад и прегледима и испитивањима електричних и громобранских инсталација;
- извршеним испитивањима услова радне средине;
- издатој личној заштитној опреми.

Евиденције из овог члана послодавац може водити у електронском облику, осим евиденције о запосленима обученим за безбедан и здрав рад и правилно коришћење личне заштитне опреме.

Евиденције се воде у складу са Правилником о евиденцијама у области безбедности и здравља на раду (Сл. Гласник РС бр.62/07 и 102/15).

ПРВА ПОМОЋ

Члан 35.

За случај повреде или изненадне болести запосленог обезбедити средства за пружање прве помоћи. Ормарићи за пружање прве помоћи морају бити опремљени одговарајућом опремом.

У случају незгоде извршити евакуацију запослених на безбедан начин, позвати службу хитне помоћи, спасавања или ватрогасце.

Организовати оспособљавање одговарајућег броја запослених за пружање прве помоћи у складу са Правилником о начину пружања прве помоћи, врсти средстава и опреме који морају бити обезбеђени на радном месту, начину и роковима оспособљавања запослених за пружање прве помоћи (Сл. Гласник РС 109/2016-73).

СЛУЧАЈЕВИ И НАЧИН ПРОВЕРЕ ЗАПОСЛЕНИХ ПОД УТИЦАЈЕМ АЛКОХОЛА ИЛИ ДРУГИХ СРЕДСТАВА ЗАВИСНОСТИ

Члан 36.

Провера да ли је запослени под утицајем алкохола, односно других средстава зависности врши се у следећим случајевима:

- ако постоји основана сумња да је запослени под утицајем алкохола или других средстава зависности,
- експесног понашања запосленог, туче, ремећења процеса рада, изазивања материјалних штета, вређања других запослених и у другим сличним случајевима,
- повреде на раду изазване поступком запосленог који је под утицајем алкохола.

Члан 37.

Провера да ли је запослени под утицајем алкохола врши се помоћу апарата (алкометар и др.) уз присуство још једног лица или стручним прегледом у одговарајућој медицинској установи.

Проверу да ли је запослени под утицајем других средстава зависности врши одговарајућа медицинска установа.

Члан 38.

Запослени који одбије да се подвргне провери или код кога се утврди присуство алкохола или других средстава зависности, не сме започети односно наставити рад.

ОПШТЕ И ПОСЕБНЕ МЕРЕ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

Члан 39.

Општим мерама безбедности и здравља на раду одређују се услови које морају да испуњавају грађевински објекти, а односе се на: локацију објекта, димензије радних и помоћних просторија, осветљеност, подове, зидове, таванице, преграде и друге конструктивне елементе као и на опрему за рад.

Члан 40.

Опрема за рад може се употребљавати само за одређену сврху којој је и намењена.

Одржавање опреме за рад могу да врше само стручно оспособљени запослени.

На средствима за рад морају бити спроведене мере безбедности (уземљење, изолација и сл.).

Сви покретни, преносни и обртни делови опреме за рад морају бити заштићени.

Одржавање заштитних уређаја је ОБАВЕЗНО.

Члан 41.

Све електричне инсталације, прикључци и расветни системи морају бити изведени у складу са техничким прописима и стандардима и посебно заштићени да би се спречиле опасности од електричног удара.

Члан 42.

Заштита од пожара обезбеђује се у складу са Законом о заштити од пожара.

Члан 43.

Запосленима обезбедити просторије за пресвлачење, ручавање, потребне санитарне услове и средства за хигијену.

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 44.

О примени овог Правилника стара се послодавац.

Члан 45.

Финансијска средства потребна за извршење мера и организовање безбедности и здравља на раду обезбеђује послодавац.

Члан 46.

Измене и допуне овог Правилника врше се на начин и по поступку који је предвиђен за његово доношење.

Члан 47.

Овај Правилник ступа на снагу даном потписивања од стране директора.

в.д.Директор
Милисав Брајковић

